

این مقاله به سفارش موسسه دموکراسی و توسعه افغانستان و انستیتوت دیجیتال جامعه مدنی_آزادی کار شده است.

بررسی نقش سازمان ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی در توزیع کمک‌های بشر دوستانه از 15 آگوست 2021 تا مارچ 2023

نگارنده: همایون اسنی¹

چکیده

بعد از جنگ جهانی دوم نهادهای غیر دولتی و سازمان ملل متحد شکل گرفت. این نهادها به کشورهای نیازمند کمک‌های بشر دوستانه می‌نمایند. افغانستان در ۱۹۴۶ منشور ملل متحد را امضا و عضو این نهاد گردید. این سازمان و سازمان‌های غیر دولتی بعد از ۱۵ آگوست ۲۰۲۱ در توزیع کمک‌های بشر دوستانه قابل توجه بوده است. مسأله تحقیق این است که سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی چه نقشی در توزیع کمک‌ها داشته است. این تحقیق به روش تحلیل- توصیفی انجام شده و یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که از 15 آگوست 2021 به بعد سازمان‌های غیر دولتی و سازمان ملل متحد کمک‌های بشر دوستانه را در افغانستان نهنها تداوم بخشیده بلکه کمک‌ها دو چندان شده و واقعیت‌های میدانی نشان می‌دهد که طالبان در توزیع کمک‌های بشر دوستانه تصرف داشته و به طرف داران خویش توزیع نموده است.

واژه‌های کلیدی: کمک‌های بشر دوستانه، نهادهای غیر دولتی، سازمان ملل متحد، طالبان.

¹. دانشجوی کارشناسی علوم سیاسی، دبیرتمنت روابط بین‌الملل دانشکده علوم سیاسی در دانشگاه این‌سینا.

Examining the role of the United Nations and non-governmental organizations in the distribution of humanitarian aid from August 15, 2021, to March 2023

Abstract

After the Second World War, non-governmental organizations and the United Nations were formed. These organizations provide humanitarian aid to countries in need. Afghanistan signed the United Nations Charter in 1946 and became a member of the United Nations, and this organization and non-governmental organizations have been significant in the distribution of humanitarian aid before and after August 15, 2021. The research question is that; what is the role the United Nations and non-governmental organizations played in the distribution of aid? This research was conducted in an analytical-descriptive way and the findings of the research show that since August 15, 2021, non-governmental organizations and the United Nations have not only continued their humanitarian aid in Afghanistan, but the aid has doubled and field reality show that the Taliban has taken over the distribution of humanitarian aid and has distributed it to its supporters.

Keywords: humanitarian aid, non-governmental organizations, United Nations, Taliban.

فهرست مطالب

1.....	مقدمه
1.....	مبانی نظری
2.....	نقش ملل متحد و نهادهای غیر دولتی در روند توزیع کمک‌های بشر دوستانه
5.....	چالش‌های توزیع کمک‌های بشر دوستانه
6.....	نتیجه‌گیری
7.....	مآخذ

مقدمه

سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی نهادهای مستقل می‌باشند که در سراسر جهان فعالیت‌های بشر دوستانه دارند. با فروپاشی جمهوری اسلامی افغانستان و به میان آمدن امارت اسلامی افغانستان سازمان ملل و نهادهای غیر دولتی در افغانستان دچار مشکل شدند. بر اساس سند تاسیس نهادهای غیر دولتی، نهاد لزوماً به مردم نیاز مند کمک می‌نمایند. بررسی نقش سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی در توزیع کمک‌های بشردوستانه امروزه در افغانستان یک ضرورت مبرم می‌باشد. مردم افغانستان، افراد و نهادهای که تمویل می‌نمایند می‌پرسند که این نهادها به وظایف خود شان به چه میزان عمل نموده اند و یا توسط طالبان کنترل می‌شوند. از طرف دیگر این نهادها است که باز خورد مردم را در قبال کار شان دریافت می‌نمایند. تحقیق حاضر به روش تحلیلی توصیفی (کیفی) انجام یافته است. اینکه سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی چه نقش در توزیع کمک‌های بشر دوستانه از ۱۵ آگوست ۲۰۲۱ تا مارچ ۲۰۲۳ داشته است مسأله تحقیق می‌باشد. قابل تذکر است که این مقاله به سفارش موسسه دموکراسی و توسعه افغانستان و انستیتوت دیجیتال جامعه مدنی آزادی کار شده است.

مبانی نظری

سازمان‌های غیر دولتی¹ عموماً به عنوان سازمان‌های که به وسیله دولت‌ها یا توافق نامه میان آنها به وجود نیامده اند شناخته می‌شود. طبق نظر هارولد جاکوبسون، این سازمان‌ها هم مانند «سازمان‌های بین الدولی» دارای جلسات زمانبندی شده بین اعضا نمایندگان تصمیم گیران مشخص و یک هیئات مدیره دائمی هستند: (Jacobson, 1984) (4) به علاوه اعضای آنها معمولاً افراد و موسسات خصوصی هستند و تقریباً همگی ارتباط زیادی با سازمان‌های دیگر برقرار می‌کنند. تنوع گسترده‌ای در حوزه‌های کمک‌های بشر دوستانه، توسعه، حقوق بشر، استقرار صلح و حوزه‌های دیگر شاهد هستیم.

پس از پایان جنگ جهانی دوم و با تحولات مرتبط با ایجاد سازمان ملل، مفهوم سازمان غیر دولتی نیز از فراگیری بر خور دار شد. هر چند نام این نهاد در منشور ملل متحد ذکر نشده، اما در ماده 71 این منشور، در حالیکه به وظایف و اختیارات (شورای اجتماعی، اقتصادی سازمان ملل) می‌پردازد، نام سازمان‌های غیر دولتی را نیز به عنوان نهادهای که شورا می‌تواند از ظرفیت‌های آنان جهت کسب اطلاعات دست اول و بهینه از وضعیت مناطق مورد نظر خود، استفاده نماید، مطرح می‌کند (گلشن پژوه، 1386: 10).

ماده 71 منشور ملل متحد مقرر می‌دارد که شوری اقتصادی و اجتماعی و سازمان ملل می‌تواند «برای مشاوره با سازمان‌های غیر دولتی که به امور داخل در صلاحیت شوری اشتغال دارند، هر گونه تدابیر مناسبی را اتخاذ نماید.» پذیرش مقام مشورتی سازمان غیر دولتی در شمول قطعنامه 1996/31 اکوسوک اروپا نیز قواعد و مقرراتی برای اعطای مقام و مشورتی به سازمان غیر دولتی، صادر نموده است (گریستیان، ۱۳۸۶: ۴۱۷۷).

با رجوع به اسناد سازمان ملل مرتبط با بحث سازمان‌های غیر دولتی خصوصاً با توجه به پیش نویس‌های ۱۹۹۳ و ۱۹۹۵ موسسه حقوق بین‌الملل و قطعنامه‌های شوری اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل در سال ۱۹۵۰ و ۱۹۶۵ و همچنین با عنایت به ماده 1 کنوانسیون ۱۹۸۶ استراسبورگ، می‌توان معیار عمده را برای تعریف سازمان‌های غیر دولتی ارائه نمود.

الف- داشتن هدف عام المنفعه و بدون قصد و سود جویی؛

¹ . Nin Governmental Organizations

ب- ایجاد سازمان غیر دولتی بر اساس حقوق یک دولت؛

ج- ایجاد فعالیت موثر در بیش از یک کشور.

این نوع نهادهای غیر دولتی ممکن است محلی، ملی، یا بین‌المللی باشد. برخی اوقات این نهادهای بین‌المللی با عنوان (IINGO) شناخته می‌شوند. اکثر سازمان‌های غیر دولتی به رسمیت شناخته شده از سوی «شوری اجتماعی و اقتصادی سازمان ملل»، بین‌المللی دانسته می‌شود اما بر خلاف باور عامه اولین گروه از سازمان‌های غیر دولتی شناخته شده از طرف شوری اجتماعی، اقتصادی سازمان ملل متحد در دهه ۱۹۴۰، شامل چندین سازمان‌های غیر دولتی ملی نیز بوده است. همه این سازمان‌ها یکدست نیستند. لیست طولانی از اسامی اختصاری که جمع آری شده است تأیید بر این ادعا است. به عنوان مثال سازمان‌های بین‌المللی جهانی تجاری، سازمان‌های بین‌المللی غیر دولتی مذهبی، سازمان غیر دولتی محیط زیست و مانند این‌ها (اشلکی، ۱۳۹۱: ۵).

سازمان ملل متحد کمک‌های بشر دوستانه در عرصه بهداشت، آموزش، صحت و غذا توزیع نموده که سازمان ملل متحد و سازمان خواربار و کشاورزی در نوامبر ۱۹۶۲ برنامه غذایی جهانی را پی ریزی نمودند که هدف از این امر کمک‌های غذایی می‌باشد (موسی زاده، ۱۳۹۴: ۲۱۷). دست یابی تمام مردم به عالی‌ترین سطح بهداشت مهم‌ترین هدف سازمان بهداشت جهانی می‌باشد (موسی زاده، ۱۳۹۴: ۲۳۷). بخشی از کمک‌های بشر دوستانه ملل متحد در افغانستان در عرصه بهداشت و درمان، آموزش، امنیت غذایی به مصرف می‌رسد.

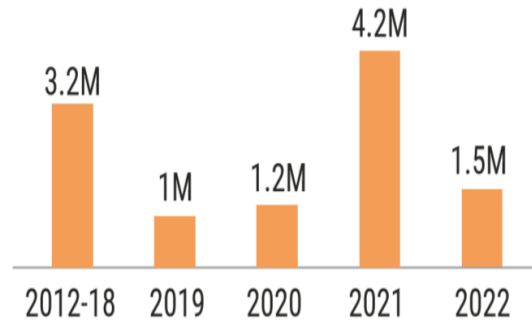
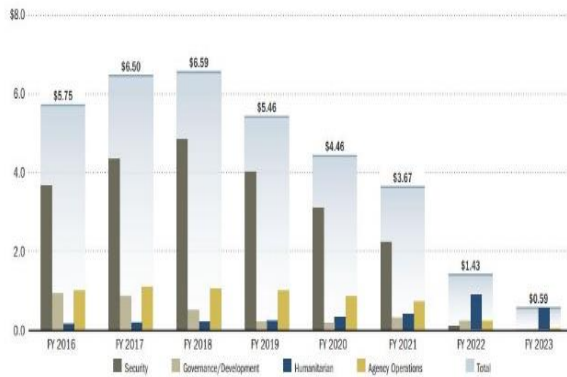
نقش ملل متحد و نهادهای غیر دولتی در توزیع کمک‌های بشر دوستانه

با فروپاشی جمهوری اسلامی افغانستان و روی کار آمدن امارت اسلامی نهادهای بشر دوستانه راه‌های برون رفت از مشکل موجود در افغانستان، در پی امضای توافق‌نامه همکاری با نهادهای غیردولتی در افغانستان شدن و برنامه انکشافی سازمان ملل یک توافق‌نامه مشارکت ۲۰ میلیون دلاری را با بانک جهانی برای حمایت از برنامه توسعه «بشر دوستانه اقتصادی و اجتماعی» در افغانستان امضا نمودند و این برنامه از سازمان‌های غیر دولتی و مدنی حمایت نمود.

برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (یو ان دی پی) بانک جهانی به روند حمایت از دهه‌ها سازمان غیردولتی و مدنی در افغانستان پیوست. بانک جهانی به حمایت از ابتکارات توسعه بشر دوستانه، اقتصادی و اجتماعی، توافق‌نامه مشارکتی ۲۰ میلیون دلاری را با برنامه انکشافی سازمان ملل متحد امضا نمود. این برنامه در ۳۴ ولایت و هشت زون افغانستان نهادهای غیر دولتی و مدنی را تحت پوشش قرار داده و هدف آن ظرفیت‌سازی این سازمان‌های غیردولتی، مدنی و حمایت از پروژه‌های پاسخ‌دهی سریع است. به قول سوراو بوزور و کوف، معاون نمایندگی برنامه توسعه‌ای سازمان ملل متحد در افغانستان؛ «نشان دادن همبستگی و حمایت از سازمان‌های غیر دولتی (انجیوها) و نهادهای مدنی (سی اس او اس) در افغانستان و کمک به رشد و توسعه آنها در زمانی که به آن نیاز دارند، قابل قبول است.» با توجه به چندین دهه تجربه و تخصص برنامه انکشافی سازمان ملل متحد (یو ان دی پی) در حمایت از احیای اقتصادی جوامع شکننده، این نهاد ۴۰۰ سازمان غیر دولتی و نهادهای مدنی را بر بنیاد ظرفیت آنان و برای اطلاع رسانی سریع، مشارکت و طراحی پروژه‌ها انتخاب خواهد کرد. به دلیل جنگ‌های طولانی در افغانستان، سازمان‌های غیردولتی و سازمان‌های مدنی نقش مهمی را در ارائه خدمات بشر دوستانه و فعالیت‌های توسعه‌ای در مناطق دور دست افغانستان ایفا کرده اند. اما از زمان تحولات ناگهانی سیاسی در افغانستان و به قدرت رسیدن طالبان در ماه اگست سال ۲۰۲۱ میلادی و خروج تمویل کنندگان از این کشور، ظرفیت‌های مدیریتی مالی و عملیاتی سازمان‌های غیردولتی و مدنی در افغانستان بدتر شد. برنامه توسعه ای سازمان ملل متحد با توافق‌نامه ۲۰ میلیون دلاری مشارکتی بانک جهانی از پروژه‌های پاسخ‌دهی سریع برای مردم آسیب‌پذیر حمایت نمود.

جهت تسرع کمک‌های بشر دوستانه، معاون دبیرکل سازمان ملل در امور بشردوستانه در یک سفر به کابل جهت هماهنگی کمک‌های سازمان ملل، در رأس یک هیئت بلندپایه با «امیرخان متقی» وزیر خارجه دولت موقت طالبان روی چگونگی کمک‌ها بحث نمودند. گریفتس در این سفر از جمع‌آوری 4.6 میلیارد دلار در سال 2023 و توزیع آن برای 28 میلیون افغان خیر داد. ایشان نگرانی خویش را درباره ممنوعیت کار و آموزش زنان و دختران در افغانستان و تأثیر آن بر روند امداد رسانی و کمک‌های بشردوستانه ابراز کرد. از این گذشته «آمنه محمد» معاون دبیرکل سازمان ملل سفری چند روزه به افغانستان داشت که در پی آن طالبان معافیت‌هایی را برای ممنوعیت کار زنان در سازمان‌های امداد رسانی بین‌المللی در نظر گرفت.

بر مبنای آمارها کمک‌های بشر دوستانه در افغانستان بعد از روی کار آمدن دوباره طالبان در افغانستان روند افزایشی داشته است. طوریکه در شکل (۱ و ۲) دیده می‌شود کمک‌های بشر دوستانه از ۲۰۲۱ به بعد سیر صعودی داشته است. اگر به صورت مقایسه‌ای نگاه نماییم دیده می‌شود که از ۲۰۱۲ الی ۲۰۱۸ تمام کمک‌های بشر دوستانه در افغانستان ۳.۲ میلیون دالر می‌شود در حالیکه تنها در سال ۲۰۲۱، ۴.۲ میلیون دالر در افغانستان کمک‌های بشر دوستانه شده است.

شکل (۱ و ۲) میزان کمک‌های بشر دوستانه. منبع: <https://www.sigar.mil> & www.afghanistan.un.org

اینکه کمک‌های بشر دوستانه در کدام حوزه‌های به مصرف می‌رسد سیاست سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی می‌باشد بر اساس گزارش‌های نهادهای رسمی طوریکه در شکل (۳) دیده می‌شود کمک‌های بشر دوستانه در افغانستان به صورت کلی در موارد ذیل (آموزش، صحت، امنیت، مراقبت و حفاظت از وضعیت اضطراری، امنیت غذایی و امرار معاش، خوراک، آب، بهداشت و درمان) به مصرف رسیده است.

Average Cost-per-Beneficiary (US\$)

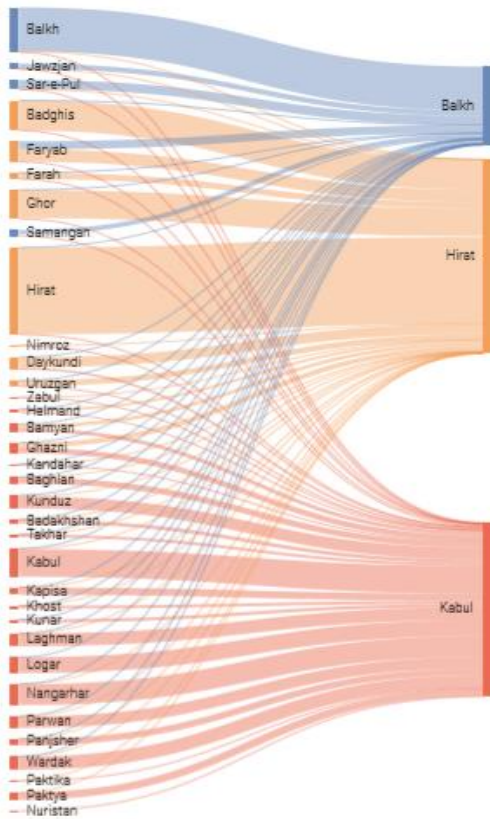
SECTOR	2018	2019	2020 (ORIGINAL)	2020 (REVISION)	2021	2022	2023
Education	\$76	\$97	\$110	\$72	\$84	\$108	\$69
Emergency Shelter and NFI	\$74	\$59	\$80	\$88	\$109	\$193	\$208
Food Security and Livelihoods	\$60	\$71	\$41	\$38	\$39	\$123	\$122
Health	\$27	\$34	\$34	\$24	\$16	\$26	\$29
Nutrition	\$83	\$60	\$54	\$47	\$46	\$48	\$69
Protection	\$65	\$33	\$36	\$39	\$29	\$30	\$26
Water, Sanitation and Hygiene	\$24	\$28	\$35	\$40	\$26	\$32	\$34
OVERALL	\$115	\$136	\$103	\$102	\$82	\$201	\$195

منبع: (www.afghanistan.un.org)

شکل (۳) حوزه‌های کمک‌های بشر دوستانه

Displacement flow from all provinces of origin to the top three provinces of displacement

جنگ داخلی (جنگ میان طالبان و جمهوری اسلامی افغانستان) مهاجرت‌های در پی داشته که ولایت‌های (بلخ، جوزجان، سرپل، بادغیس، فاریاب، فراه، غور، سمنگان، هرات، نیمروز، زابل، غزنی، کندهار و سایر ولایت‌های کشور) مردم بر اثر جنگ، مهاجر شدن طوریکه در شکل (۴ و ۵) دیده می‌شود سه ولایت، ولایت‌های بلخ، هرات و کابل بیشترین شهر مهاجر را پذیرفته است که بیشترین آمار به آنها تعلق دارد. بیجا شده گان کمک‌های اولیه را از طریق نهادهای غیر دولتی و سازمان ملل دریافت می‌نمودند.

طوریکه در شکل (۴ و ۵) دیده می‌شود تمام کمک‌های بشر دوستانه که از طریق سازمان‌های غیر دولتی و سازمان ملل متحد در افغانستان برای مردم توزیع شده است بیشترین آمار را در سال ۲۰۲۱ داشته است.

	PROJECTED REQUIREMENTS (US\$)	FUNDING RECEIVED	% FUNDED		
	3.8M	\$417M	\$333M	80%	
	4.1M	\$339M	\$296M	88%	
	3.6M	\$409M	\$332M	81%	
2018	6.6M	5.2M	\$599M	\$468M	78%
2019	6.3M	4.5M	\$612M	\$466M	76%
2020	14M	11.1M	\$1.1B	\$589M	52%
2021	18.4M	15.7M	\$1.5B	\$1.98B	132%
2022	24.4M	22.1M	\$4.4B	\$2.2B	59%
2023	28.3M	23.7M	\$4.6B	-	-

شکل (۴ و ۵) میزان کمک‌های بشر دوستانه و مهاجرت داخلی منبع: (www.afghanistan.un.org)

چالش‌های توزیع کمک‌های بشر دوستانه

بدون شک روند توزیع کمک‌ها منصفانه و مناسب نبوده بلکه کمک‌ها بر اساس روابط و مناسبات فردی کارمندان نهادهای کمک‌رسان توزیع می‌شود و بخش اندکی از کمک‌ها به نیازمندان واقعی می‌رسد. روند توزیع کمک‌های بشری در برخی ولایت‌ها بر اساس زد و بندهای قومی و زبانی نیز به همراه است. بخش عمده کمک‌های بشری با

دخالت مقام‌های محلی طالبان به مناطق پشتون نشین سوق داده می‌شود، مسئولان محلی طالبان به یک «مجموعه خاص» توجه دارند. با این همه «مقامات طالبان نیز به‌طور فزاینده‌ای در ارسال کمک‌های بشردوستانه مداخله می‌کنند، علی‌رغم اینکه در ماه سپتامبر به مقامات سازمان ملل متعهد شدند که انجام ندهند.» (www.reuters.com)

با تصرف قدرت توسط طالبان، بانک‌های بین‌المللی به دلیل تحریم‌های ملل متحد و ایالات متحده آمریکا بر طالبان، از مبادلات مالی با افغانستان خود داری کرد و این باعث شد که ملل متحد و سازمان‌های امدادی در رساندن پول کافی برای برنامه‌های امدادی دچار مشکل شوند. مارتین گریفیتس، معاون دبیرکل ملل متحد در امور کمک‌های بشردوستانه و اضطراری به ۱۵ عضو شورای امنیت گفت «سیستم بانکی رسمی هنوز هم به دلیل تحریم‌های وضع شده بر طالبان انتقال پول به افغانستان را مسدود می‌کند که باعث مشکلاتی در کانال‌های پرداخت پول و فروپاشی زنجیره تدارکات می‌شود.»، ملل متحد سیستمی به نام «سهولت تبادلات بشردوستانه» را طراحی نمود که تا میلیون‌ها دالر امدادی را به پول افغانی معاوضه کرده و با دور زدن رهبران طالبان که زیر تحریم هستند، از بحران اقتصادی جلوگیری نموده و «کمک‌های بشر دوستانه به صورت مستقیم به مردم نیاز مند می‌رسد» (www.news.un.org)

مقام‌های طالبان به صورت فزاینده در توزیع کمک‌های بشردوستانه مداخله می‌کنند، در حالی که قول داده بودند که این کار را نمی‌کنند. «مقام‌های محلی و ملی [طالبان] به صورت فزاینده تلاش می‌کنند در انتخاب دریافت‌کنندگان کمک نقش داشته باشند و کمک‌ها را به کسانی بدهند که در لیست اولویت‌های خود شان است.» در پاسخ به اینکه آیا کمک‌های بشردوستانه واقعا به افغان‌های نیازمند می‌رسد؟ «ما شاهد افزایش تقاضاهای طالبان برای داده‌ها و معلومات در پیوند به بودجه و قراردادهای کارمندان هستیم اضافه بر این ما در تلاش استخدام زنان افغان در ارگان‌های ملی هستیم» (www.dw.com)

با توجه به واقعیت‌های موجود افغانستان و یافته‌های تحقیق، روشن است که سازمان ملل و نهادهای غیر دولتی به خواست‌های طالبان تمکین نموده و کمک‌ها خواه به صورت علنی و یا غیر علنی به طرف دران خود شان توزیع می‌نمایند. حکومت موقت امارات اسلامی افغانستان در بخش استخدام افراد خود شان، توزیع کمک‌های بشر دوستانه، به طرف داران و اقوام خاص بی توجه نبوده اند.

نتیجه گیری

این تحقیق با عنوان بررسی نقش سازمان ملل متحد و سازمان‌های غیردولتی در توزیع کمک‌های بشر دوستانه از ۱۵ اگوست ۲۰۲۱ تا مارچ ۲۰۲۳ به روش تحلیلی توصیفی انجام یافته است. یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که سازمان ملل متحد و نهادهای غیر دولتی پس از پایان جنگ جهانی دوم و با تحولات مرتبط با آن فراگیر شد. افغانستان در 19 نوامبر سال ۱۹۴۶ میلادی به عضویت سازمان ملل متحد درآمد. افغانستان در دایره فعالیت آنها قرار داشته و بعد از فروپاشی جمهوری اسلامی افغانستان فعالیت آنها دچار اختلال گردید. از آنجای که فلسفه وجودی این نهادها کمک رسانی در شرایط دشوار است، این نهادها راه حل مناسب با شرایط افغانستان دریافته و به کمک‌های شان تداوم بخشیدند. نتایج تحقیق نشان‌دهنده آن است که بعد از ۱۵ اگوست ۲۰۲۱ روند کمک‌های بشر دوستانه در افغانستان افزایش یافته و میزان این کمک‌های نسبت به سال‌های قبل دوچندان گردیده است. این کمک‌ها در بخش‌های صحت، آموزش، امنیت غذایی، مراقبت و حفاظت از وضعیت‌های فوق‌العاده و امرار معاش خوراک و آب بهداشت و درمان به مصرف رسیده است. پوشیده نیست که مقام‌های طالبان در توزیع کمک‌های بشر دوستانه دستبردهای داشته است.

مآخذ

1. گلشن پژوه، محمود رضا (۱۳۸۶). راهنمای سازمان‌های غیردولتی، تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی ابرار معاصر.
2. موسی زاده، رضا (۱۳۹۴). سازمان‌های بین‌المللی، تهران: نشر میزان.
3. تاموشات، گریستیان (۱۳۸۶). حقوق بشر مبانی نظری، تحولات تاریخی و سازوکارهای اجرایی، ترجمه حسین شریفی ملازکوهی، تهران: بنیاد حقوقی میزان، بهار.
4. اشلقی، مجید عباس، موسوی فرد، سید محمد رضا (۱۳۹۱). نقش سازمان‌های بین‌المللی و غیردولتی در جهانی شدن اقدامات بشر دوستانه، فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، سال هشتم، پاییز ۱۳۹۱، شماره ۲۰، صص ۶۳-۸۱.
5. Jacobson, Harold K. (1984). Networks of Interdependence: International Organizations and the Global Political system, New York: Alfered A. Konpf, Second Edition.
6. <https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/2023-01-30qr.pdf>، باز دید شده در، ۱۴۰۱/۱۲/۲۴
7. <https://afghanistan.un.org/en/167753-afghanistan-humanitarian-needs-overview-2022>، باز دید شده در، ۱۴۰۱/۱۲/۲۹
8. <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/un-says-taliban-interfering-with-aid-resisting-cash-plan-2022-06-23/>، باز دید شده در، ۱۴۰۲/۱/۱
9. www.dw.com/fa-af/ممل-متحد-طالبان-در-توزیع-کمک‌های-بشر-دوستانه-مداخله-میکنند/a-62245239، باز دید شده در، ۱۴۰۲/۱/۲.
10. <https://news.un.org/en/story/2022/01/1109492>، باز دید شده در، ۱۴۰۲/۱/۴

